

บันทึก

เรื่อง การเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชน
ในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหาร
(พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓)

กระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือด่วนมาก ที่ ศธ.๐๒๐๔/๓๕๔๔๔ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ บัญญัติให้มีอนุกรรมการข้าราชการครูสามัญประจำจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “อ.ก.ค.จังหวัด” โดยมีข้าราชการครูผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจำนวนสามคนเป็นอนุกรรมการด้วย ส่วนการเลือกตั้งให้ดำเนินการตามกฎหมาย ก.ค. ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ เมื่อมีการตั้งจังหวัดมุกดาหารขึ้นโดยพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. ๒๕๒๕ ในส่วนที่เกี่ยวกับ อ.ก.ค.จังหวัดมุกดาหาร สำนักงาน ก.ค.มีความเห็นว่า เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่มีบทบัญญัติมาตราใด ให้ผู้แทนข้าราชการครูจากอำเภอหรือกิ่งอำเภอไปสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารนั้นควรมีสถานีเป็นผู้แทนข้าราชการครูใน อ.ก.ค.จังหวัดมุกดาหาร ดังนั้น จึงต้องมีการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูใน อ.ก.ค.จังหวัดมุกดาหารขึ้นใหม่

นอกจากนี้ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในทุกจังหวัด โดยให้มีข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูจำนวนหกคน และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนในจังหวัดจำนวนสามคนเป็นกรรมการด้วยส่วนการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าว ให้แต่ละอำเภอหรือกิ่งอำเภอดำเนินการเลือกตั้งกันเองตามระเบียบที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด ซึ่งปรากฏว่าผู้แทนข้าราชการครูที่ได้รับเลือกตั้งให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมจำนวนหกคนนั้น เป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอต่าง ๆ คือ อำเภอเมืองนครพนม อำเภอศรีสงคราม อำเภอนาแก อำเภอเรณูนคร อำเภอธาตุพนม และอำเภอเมืองมุกดาหาร ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนจำนวนสามคนให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการฯ นั้นเป็นผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเมืองนครพนมสองคนและอำเภอเมืองมุกดาหารหนึ่งคน เมื่อมีการตั้งจังหวัดมุกดาหารขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวกับคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหาร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้แจ้งแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมและจังหวัดมุกดาหารว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีความเห็นว่า ผู้แทนข้าราชการครูของอำเภอเมืองมุกดาหาร

ในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมที่ต้องพ้นจากการเป็นผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมตามกฎหมายนั้น เป็นผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารโดยไม่ต้องเลือกตั้งใหม่สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนก็ให้ดำเนินการทำนองเดียวกันนี้

กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีของผู้แทนข้าราชการครูใน อ.ก.ค. จังหวัด และกรณีของผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นเรื่องที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน แต่สำนักงาน ก.ค. และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ประกอบกับพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. ๒๕๒๕ ไม่มีบทบัญญัติรับรองฐานะของผู้แทนข้าราชการครูใน อ.ก.ค. จังหวัด และผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ดังเช่นกรณีของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกสภาจังหวัดตามนัยมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. ๒๕๒๕ กระทรวงศึกษาธิการจึงขอหารือว่า

๑. ผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมที่มาจากอำเภอมุกดาหาร จะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมหรือไม่ อย่างไร

๒. หากต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมแล้ว จะโอนสิทธิเป็นผู้แทนข้าราชการครูหรือผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารโดยอัตโนมัติ ไม่ต้องเลือกตั้งใหม่ได้หรือไม่ เพียงใด

๓. ในการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารจะนำผู้ที่ได้รับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดซึ่งขึ้นบัญชีไว้เฉพาะของอำเภอและกิ่งอำเภอที่แยกจากจังหวัดนครพนมรวมถึงเป็นจังหวัดมุกดาหาร มาเป็นผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารโดยไม่ต้องเลือกตั้งใหม่ได้หรือไม่ เพียงใด และวาระการดำรงตำแหน่งจะสิ้นสุดลงเมื่อใด หรือจะต้องดำเนินการเลือกตั้งใหม่ตามระเบียบ

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) พิจารณาแล้วมีความเห็นดังนี้

ปัญหาแรก เห็นว่า การพ้นจากตำแหน่งผู้แทนข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓ นั้น นอกจากจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระคราวละสี่ปีตามมาตรา ๑๘^๑ แล้ว จะพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระก็ต่อเมื่อมีกรณีตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ใน

^๑ มาตรา ๑๘ กรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งจากข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กรรมการซึ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแต่งตั้ง และกรรมการซึ่งเลือกจากประชาชนในจังหวัด มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี แต่กรรมการซึ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแต่งตั้งจะเป็นกรรมการได้ไม่เกินสองวาระติดต่อกัน

มาตรา ๘^๒ ซึ่งมาตรา ๑๙^๓ ได้บัญญัติให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งตามกรณีนี้ คือ เมื่อพ้นจากการเป็นข้าราชการครูตามมาตรา ๘ (๗) แต่ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ผู้แทนข้าราชการครูผู้นั้นหาได้พ้นจากการเป็นข้าราชการครูไปไม่ คงเพียงแต่พ้นจากการเป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนึ่ง แต่ไปสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอีกจังหวัดหนึ่งเท่านั้น สำหรับมาตรา ๑๗^๔ ที่บัญญัติให้คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ภายในเขตจังหวัด

^๒ มาตรา ๘ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๗ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งและกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครู พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
 - (๒) ลาออก
 - (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
 - (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - (๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดหรือคำสั่งที่ชอด้วยกฎหมายให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
 - (๖) คณะรัฐมนตรีให้ออก สำหรับกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง
 - (๗) พ้นจากการเป็นข้าราชการครู สำหรับกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครู
- ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทน หรือให้มีการเลือกตั้งข้าราชการครูเป็นกรรมการแทน แล้วแต่กรณี เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการจะเหลือไม่ถึงเก้าสิบวัน และให้กรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

^๓ มาตรา ๑๙ ให้นำมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ มาใช้บังคับแก่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดโดยอนุโลม

^๔ มาตรา ๑๗ คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ภายในเขตจังหวัดดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณากำหนดนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการประถมศึกษาของจังหวัดให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- (๒) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณเพื่อการประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
- (๓) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้ง บริการ รวม ปรับปรุงและเลิกโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
- (๔) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่และครูใหญ่โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
- (๕) พิจารณาให้ความเห็นชอบในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
- (๖) ออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
- (๗) ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด และตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษา

นั่นก็เป็นบทบัญญัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นส่วนรวม การที่กรรมการคนหนึ่งมิได้อยู่ในเขตจังหวัดนั้นย่อมไม่กระทบกระเทือนการใช้อำนาจหน้าที่ของกรรมการในคณะกรรมการดังกล่าวตามมาตรา ๑๗ แต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมบางคนโอนไปสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารตามมาตรา ๗^๔ แห่งพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. ๒๕๒๕ จึงไม่เป็นเหตุให้ต้องพ้นจากการเป็นผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม

ส่วนผู้ทรงคุณวุฒินั้น แม้จะพ้นจากการเป็นประชาชนของจังหวัดเดิมก็ไม่ทำให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ด้วยเหตุผลเดียวกับที่กล่าวข้างต้น

ปัญหาที่สอง เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยมาแล้วว่า ผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิไม่ต้องพ้นจากตำแหน่ง จึงไม่อาจโอนสิทธิไปเป็นผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารได้

แม้จะถือว่าผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก็ไม่อาจโอนสิทธิไปเป็นกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารได้ เพราะตามมาตรา ๑๖^๖ และตามระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยการเลือกตั้งฯ พ.ศ. ๒๕๒๓^๗ นั้น ไม่อาจถือได้ว่าผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนของแต่ละอำเภอที่ตนได้รับเลือกตั้ง

แห่งชาติมอบหมาย

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดอาจมอบให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติหรือเตรียมข้อเสนอให้คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดพิจารณาดำเนินการต่อไปได้

๔ มาตรา ๗ ให้โอนข้าราชการและลูกจ้างของอำเภอและกิ่งอำเภอตามมาตรา ๓ ซึ่งสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม ไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมุกดาหาร

๖ มาตรา ๑๖ ให้มีคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัดประกอบด้วยผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ศึกษาธิการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูจำนวนหกคน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแต่งตั้งจำนวนสองคน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนในจังหวัดจำนวนสามคน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

การเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและการเลือกตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชนในจังหวัดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนด

๗ ข้อ ๖ ในการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๓) ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ และคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ กำหนดหน่วยเลือกตั้งในอำเภอหรือกิ่งอำเภอนั้นเพียงหน่วยเดียว

(๔) ให้คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ และคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่ง

เพราะบทบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงการกำหนดวิธีการเลือกตั้ง และจำนวนผู้แทนที่จะพึงมีได้ก็หาได้มีจำนวนเท่ากับจำนวนอำเภอหรือกิ่งอำเภอในจังหวัดนั้นไม่ แต่ถือว่าผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งนั้นเป็นผู้แทนของจังหวัดเป็นส่วนรวมทั้งจังหวัดและในพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. ๒๕๒๕ ก็มีได้มีบทบัญญัติให้โอนผู้แทนข้าราชการครูและผู้บริหารท้องถิ่นในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมมาเป็นผู้แทนข้าราชการครูและผู้บริหารท้องถิ่นในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารได้

ปัญหาที่สาม เห็นว่า เนื่องจากได้วินิจฉัยในปัญหาที่สองแล้วว่า ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งนั้นถือได้ว่าเป็นผู้แทนของจังหวัดมิใช่ผู้แทนของแต่ละอำเภอ นอกจากนี้ วิธีการให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดของแต่ละอำเภอที่ขึ้นบัญชีไว้เลือกตั้งกันเองเพื่อมาดำรงตำแหน่งที่ว่างนั้น เป็นวิธีการที่กำหนดให้ใช้สำหรับกรณีที่ตำแหน่งว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ ดังนั้น จึงต้องดำเนินการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูและผู้บริหารท้องถิ่นในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารใหม่ตามวิธีการที่กำหนด ไม่อาจนำผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดซึ่งขึ้นบัญชีไว้ในอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่แยกจากจังหวัดนครพนมมาดำรงตำแหน่งได้

เนื่องจากปัญหาทำนองเดียวกันกับปัญหาแรกนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ได้เคยมีความวินิจฉัยไว้ในเรื่องการพ้นจากตำแหน่งของผู้แทนข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓ โดยได้วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดไว้ประเด็นหนึ่งว่า ข้าราชการครูซึ่งจะได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดใดจะต้องเป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนั้นเท่านั้น ดังนั้นเมื่อปรากฏว่าผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรีถูกย้ายไปดำรงตำแหน่งข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี ผู้แทนข้าราชการครูผู้นั้นไม่มีอำนาจหน้าที่ภายในเขตจังหวัดเพชรบุรีแล้ว จึงต้องพ้นจากการเป็นผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี

เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) มีความเห็นแตกต่างกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๓) ในปัญหาทำนองเดียวกับที่เคยมีมาแล้ว เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมายเพื่อพิจารณาปัญหาดังกล่าว ตามข้อ ๑๔ (๑)^๔ แห่งระเบียบคณะกรรมการ

อำเภอ ดำเนินการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูโดยวิธีออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(ค) จังหวัดที่มีอำเภอและกิ่งอำเภอรวมกันเกินกว่าหกอำเภอ ให้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดดำเนินการให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดของแต่ละอำเภอหรือกิ่งอำเภอเลือกตั้งกันเองจนได้ผู้แทนข้าราชการครูครบจำนวน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ ข้อ ๑๔ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจพิจารณาจัดให้มีการประชุมใหญ่กรรมการ

กฤษฎีกา ว่าด้วยการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๒๒

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู) แล้ว เห็นว่า

ปัญหาประการแรกที่ว่า ผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ซึ่งโอนไปสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารตามมาตรา ๗^๙ แห่งพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. ๒๕๒๕ จะต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมหรือไม่ อย่างไร นั้น เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดตามมาตรา ๑๖^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งบัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด ประกอบด้วย... ฯลฯ...ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูจำนวนหกคน... ฯลฯ...ประกอบกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดตามมาตรา ๑๗^{๑๑} ซึ่งบัญญัติว่า “คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ภายในเขตจังหวัดดังต่อไปนี้.... ฯลฯ....” แล้ว จะเห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการพ้นจากตำแหน่งได้ว่า ต้องการที่จะให้ข้าราชการครูซึ่งจะได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดใดจะต้องเป็นข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนั้นเท่านั้น แม้ว่ามาตรา ๑๙^{๑๒} ซึ่งเป็นบทบัญญัติในหมวด ๒ ว่าด้วยคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด จะได้บัญญัติให้นำมาตรา ๘^{๑๓} เรื่องการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดโดยอนุโลมและในมาตรา ๘ (๗) ได้บัญญัติว่า “พ้นจากการเป็นข้าราชการครู สำหรับกรรมการซึ่งได้รับ

ร่างกฎหมายได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายคณะใดคณะหนึ่งแตกต่างไปจากความเห็นของกรรมการร่างกฎหมายคณะอื่นหรือคำวินิจฉัยของกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่เคยมีมาแล้ว

ฯลฯ

ฯลฯ

๙ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕

๑๐ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖

๑๑ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔

๑๒ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓

๑๓ มาตรา ๘ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๗ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งและกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครูพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) พ้นจากการเป็นข้าราชการครู สำหรับกรรมการซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการ

ครู

เลือกตั้งเป็นผู้แทนข้าราชการครู” ก็ตาม ซึ่งกรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้แทนข้าราชการครูนั้นยังมิได้พ้นจากการเป็นข้าราชการครู แต่การที่จะให้ข้าราชการครูที่อยู่ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งมารับผิดชอบงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดของอีกจังหวัดหนึ่งนั้นย่อมเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ และจะขัดกับบทบัญญัติมาตรา ๑๗ ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการดำรงตำแหน่งของผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดที่ให้มีอำนาจและหน้าที่ภายในเขตจังหวัดอย่างแจ่มชัด เพราะในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานและแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ก็ควรให้กรรมการการประถมศึกษาที่เป็นข้าราชการครูซึ่งสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนั้นเป็นผู้พิจารณา เพราะย่อมทราบความต้องการของท้องถิ่นได้ดีกว่าข้าราชการครูซึ่งมิได้สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนั้น หรือในการพิจารณาในเรื่องอื่น ๆ เช่น การแต่งตั้งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ การพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ถ้าให้ข้าราชการครูซึ่งไม่ได้สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนั้นเป็นผู้พิจารณาแล้ว การพิจารณาหรือการตัดสินใจอาจจะคลาดเคลื่อนไปจากข้อเท็จจริง และจะทำให้เกิดความสับสนในการบริหารการประถมศึกษาของจังหวัดได้ ดังนั้น ข้าราชการครูที่ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมซึ่งถูกโอนไปสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารแล้ว ย่อมต้องพ้นจากการเป็นผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม

ส่วนผู้ทรงคุณวุฒินั้น เมื่อมิได้เป็นประชาชนในจังหวัดเดิมแล้วก็ทำให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการ ด้วยเหตุผลเดียวกับที่กล่าวข้างต้น

สำหรับปัญหาประการที่สองที่ว่า หากต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมแล้ว จะโอนสิทธิเป็นผู้แทนข้าราชการครูหรือผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารโดยอัตโนมัติ ไม่ต้องเลือกตั้งใหม่ได้หรือไม่ เพียงใด นั้น เมื่อพิจารณามาตรา ๑๖^{๙๔} ประกอบกับระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๓ ข้อ ๖ (๓) และข้อ ๖ (๔) (ค)^{๙๕} แล้ว เห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นเพียงการกำหนดวิธีการเลือกตั้ง และจำนวนผู้แทนที่จะพึงมีได้นั้น ก็หาได้มีจำนวนเท่ากับจำนวนอำเภอหรือกิ่งอำเภอในจังหวัดนั้นไม่ แต่ถือว่าเป็นผู้แทนของจังหวัดเป็นส่วนรวมทั้งจังหวัด และในพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. ๒๕๒๕ ก็มีได้มีบทบัญญัติใดให้โอนผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดนครพนมมาเป็นผู้แทนข้าราชการครูและผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารได้ดังเช่นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกสภาจังหวัด ซึ่งมาตรา ๑๐^{๙๖} และ

^{๙๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖

^{๙๕} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗

^{๙๖} มาตรา ๑๐ เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่ ๑ จังหวัดนครพนมก่อน

มาตรา ๑๑^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติตั้งจังหวัดมุกดาหาร พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้บัญญัติรับรองไว้ ดังนั้น กรณีนี้จึงต้องมีการเลือกตั้งใหม่

สำหรับปัญหาประการที่สามที่ว่า ในการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครูและ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารจะนำผู้ที่ ได้รับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดซึ่งขึ้นบัญชีไว้เฉพาะของอำเภอและกิ่งอำเภอที่แยกจากจังหวัด นครพนมรวมถึงเป็นจังหวัดมุกดาหาร มาเป็นผู้แทนข้าราชการครูและ ผู้ทรงคุณวุฒิใน คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารโดยไม่ต้องเลือกตั้งใหม่ได้หรือไม่ เพียงใด และ วาระการดำรงตำแหน่งจะสิ้นสุดลงเมื่อไร หรือจะต้องดำเนินการเลือกตั้งใหม่ตามระเบียบนั้น เนื่องจากได้วินิจฉัยในปัญหาที่สองแล้วว่า ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งนั้นถือได้ว่าเป็นผู้แทนของจังหวัดมิใช่ ผู้แทนของแต่ละอำเภอ นอกจากนี้วิธีการให้ผู้ที่ได้รับเลือกตั้งที่ได้คะแนนสูงสุดของแต่ละอำเภอที่ ขึ้นบัญชีไว้เลือกตั้งกันเองเพื่อมาดำรงตำแหน่งที่ว่างนั้นเป็นวิธีการที่กำหนดให้ใช้สำหรับกรณีที่ ตำแหน่งว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ ดังนั้นกรณีจึงต้องดำเนินการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการ ครูและ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมุกดาหารใหม่ตามวิธีการที่กำหนด จึงไม่อาจนำผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดซึ่งขึ้นบัญชีไว้ในอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่แยกจากจังหวัดนครพนม มาดำรงตำแหน่งได้

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรกฎาคม ๒๕๒๖

วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ได้รับเลือกตั้งจากจังหวัดมุกดาหาร และให้ถือว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่ง ได้รับเลือกตั้งจากเขตเลือกตั้งที่ ๒ จังหวัดนครพนม ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ได้รับเลือกตั้งจาก จังหวัดนครพนม

^{๑๑} มาตรา ๑๑ ให้สมาชิกสภาจังหวัดนครพนมในเขตเลือกตั้งของอำเภอและกิ่งอำเภอตาม มาตรา ๓ ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นสมาชิกสภาจังหวัดมุกดาหาร และให้วาระ การดำรงตำแหน่งสิ้นสุดลงตามระยะเวลาของสมาชิกภาพแห่งสภาจังหวัดนครพนมจะสิ้นสุดลงตามวาระ

ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดนครพนมและสมาชิกสภาจังหวัดมุกดาหารเพิ่มให้ครบ ตามจำนวนที่พึงมีตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่ วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้วาระการดำรงตำแหน่งสิ้นสุดลงตามระยะเวลาของสมาชิกภาพแห่งสภา จังหวัดนครพนมจะสิ้นสุดลงตามวาระ